

EFFECTING OF DRAMA METHOD ON SUCCESS, PERMANENCE AND ATTITUDE IN GEOGRAPHY EDUCATION

COĞRAFYA ÖĞRETİMİNDE DRAMA YÖNTEMİ UYGULAMASININ
BAŞARI, KALICILIK VE TUTUM ÜZERİNE ETKİSİ

Kamile GÜLÜM¹
Aylin SARAÇ

Abstract

The aim of this study is to determine the effect of using drama method in geography education on the students' academic success, permanence and their attitudes. The study group of the research were selected from 5th grade students from Mavigün Primary School located in Gaziosmanpaşa town of Istanbul province, in the academic year of 2014-2015. Pre test-post test control group experimental design was use in this study. The researcher prepared a success test as a data collection tool in order to measure academic knowledge of students. It has the children been written diary for their attitude. The obtained quantitative data used dependent and independent groups were analyzed t-test within SPSS 17.0 software. Statistical results obtained as a result of the research determined that there was not a meaningful difference between the academic success of experimental group students who were subject to education supported by the drama and control group students who were subject to classical education before pre-test application and their attitudes towards. After the final-test application, it was seen that there was a meaningful difference in favour of experimental group between the academic success and attitudes. However, there aren't meaningful difference observed between both groups was final test and the permanence test of both groups. When diaries constituting the qualitative part of the research were examined, it was seen that the student had got better times, became happy and excited while they were drama. It was also revealed that the students loved the drama course and the teacher of the drama course more than they used to do owing to the drama.

Keywords; Drama method, geography teaching, success, attitude, permanence.

Özet

Bu çalışma coğrafya öğretiminde drama yöntemi uygulamasının öğrencilerin akademik başarılarına, öğrenilenlerin kalıcılığına ve öğrencilerin derse yönelik tutumları üzerine etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2014-2015 öğretim yılı İstanbul ili Gaziosmanpaşa ilçesinde bulunan Özel Mavigün Ortaokulu'nda öğrenim gören beşinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada ön test-son test kontrol gruplu deneme modeli kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen başarı testi kullanılmıştır. Tutum için ise öğrencilere günlük tutturulmuştur. Elde edilen nicel veriler SPSS 17.0 programı kullanılarak bağımlı ve bağımsız gruplar t-testi ile analiz edilmiştir. Nitel veriler ise içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırmada elde edilen istatistiksel sonuçlar, drama yöntemiyle desteklenmiş öğretimin yapıldığı deney grubu öğrencileri ile klasik öğretimin uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin denel işlem öncesi akademik başarıları arasında anlamlı bir fark bulunmadığı, denel işlem sonrası ise deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarıları ve Coğrafya Dersine yönelik tutumları arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. Ancak, denel işlemde 30 gün sonra yapılan kalıcılık testinde her iki grubun sontest ile kalıcılık testleri arasında anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Araştırmanın nitel kısmını oluşturan günlükler incelendiğinde, öğrencilerin drama çalışmalarını sırasında çok eğlendikleri, mutlu oldukları ve heyecanlandıkları belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin drama sayesinde dersi ve dersin öğretmenini daha çok sevdikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Drama yöntemi, coğrafya öğretimi, başarı, tutum, kalıcılık.

¹ Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi, Necati Bey Eğitim Fakültesi, kgulum@balikesir.edu.tr

Giriş

Drama, içinde eylem olan bir ya da birden çok insanın birbiriyle, doğayla ya da başka nesnelere etkileşerek yaşadıkları içsel ve dışsal devinimler ve onların yaşam durumlarını geniş ölçüde içeren etkinlikler olarak tanımlanır (Adıgüzel, 2013). San (1990), dramayı; 'insanın insanla giriştiği her türlü dolaysız, doğrudan ilişki, etki tepki alışverişi ve en az düzeyde bir etkileşimin olduğu bir dramatik an ya da dramatik durum' olarak tanımlarken; Nutku (1990), sahnede oynanmak üzere konuşmalar ve hareketle oluşan, karşıt oluşların çatışmasıyla gelişen ve sonuçlanan oyun olarak ifade etmektedir. Püsküllüoğlu (2004) ise dramayı tiyatro yazını, oyun yazma sanatı, oyun biçiminde oyun, yapıt olarak tanımlanmaktadır. Drama'nın çok çeşitli tanımları yapılırsa da kısaca bir veya birden çok insanın bir yaşantı, olay, durum, kavram ya da nesneyi tiyatral süreçler içinde yeniden üretilip tasarlanması ve bunu canlandırarak eyleme dönüştürmesidir diye tanımlanabilir (Gönen ve Dalkılıç, 2003; Sağlamöz, 2006). Bu durumda sözcüğünün içinde eylem olan her türlü etkinliği içerdiği söylenebilir. İnsanlar arasındaki çeşitli ilişki biçimleri, insanların diğer nesnelere kurduğu iletişim ya da etki ve tepkiye dayalı durumlar da bu eylemler arasındadır.

Gelişim açısından drama, tiyatro ve drama tekniklerinden yararlanılarak bir grup çalışması içinde doğaçlamayı merkeze alarak gerçekleştirilen, müzik, dans, resim, heykel, edebiyat gibi çeşitli sanat dallarına ilişkin etkinlikleri bünyesinde barındırması ve çağdaş insanın sahip olması gereken yaratıcılık özelliğini geliştirerek bireye estetik bir bakış açısı sağlaması ile tümel bir sanat eğitim alanı, farklı yetenek ve zekalara dönük etkinlikleri aynı anda bünyesinde barındırması ve daha çok duyuları hedef almasıyla, yaşantı yoluyla kalıcı öğrenmenin etkili bir yöntemi, kendini gerçekleştirme yolundaki çağdaş insana, kendini, çevresini, olayları ve en geniş anlamıyla hayatı çok yönlü ve gerçekçi bir şekilde algılayarak, ihtiyaçlarını karşılama ve gizil güçlerini gerçekleştirme yönünde büyük destek vermesiyle etkili bir kişisel/sosyal gelişim yöntemidir (Bozdoğan, 2003). Çocuk bir duyguyu yada bir olayı rol oynama veya doğaçlama gibi teknikler kullanarak sergilerken, bundan bütün gelişim alanları pozitif yönde etkilenir ve çocuk gelişimini bütüncül olarak desteklediği söylenebilir (Fazlıoğlu, 2011).

Eğitimde drama çocuğun kendisini başkalarının yerine koyarak, çok yönlü düşünmesini, öğretimde aktif rol almasını, kendisini ifade edebilmesini ve yaratıcı olmasını sağlayabilen bir uygulamadır. Drama çocukların enerjilerini doğru kanalize etmede ve kendisini tanımada, duygularının farkına varmasında, öz disiplin oluşturmasında, kendine güven duymasında, grup içerisinde iletişim becerileri kazanmasında, karar verme becerilerinin gelişmesinde, eleştirilme kaygısı yaşamadan oyun içerisinde haz duymasında, büyük ve küçük kaslarını kullanarak bedensel olarak rahatlamada çok önemli etkilere sahip bir yöntemdir (McNaughton, 2004; Metin, 1999).

Eğitimde dramanın kullanılmasıyla bireyin toplum yaşamına uyum sağlamada önemli bir rolü olması ve çocuğun yakın çevresindeki olayları somut şekilde yaşantıya dönüştürebilmesi ve öğrendiği birçok şeyi uygulama fırsatı bulmasına katkıda bulunmasıyla açıklanabilir. Eğitimde dramanın kullanılması Matematik, Fen, Sosyal Bilgiler gibi disiplin alanlarında birçok becerinin eğitimsel amaçlarının çok çabuk kazandırılmasına katkıda bulunacaktır (Koç ve Dikici, 2003: 2).

Bu bilgilere bakarak drama pek çok boyutta öğrenciye katkı sağlayabilen bir öğretim yöntemi olarak görülmektedir. Ancak ülkemizde özellikle ilköğretim öğrencilerinin drama yöntemiyle Coğrafya dersini işlemedikleri veya uygulama sırasında zorluklarla karşılaştığı yapılan araştırmalar sonucu tespit edilmiştir. Bu nedenle Sosyal Bilgiler dersindeki Coğrafya konularını etkili bir şekilde öğrenmelerini sağlamak için eğitimcilerin, çocukların eğlenerek öğrenmelerini sağlayacak ortamlar geliştirmeleri

gerekmektedir. Drama yöntemi bunlardan birisidir. Bu çalışma da ülkemizde yapılan az sayıdaki uygulamalı çalışmalardan biri olması nedeniyle önemli görülmektedir. Ülkemizde bu alanda yapılan çalışmalardan bazıları şunlardır. Karakaya, 2004.; Zayimoğlu, 2006.; Debre, 2008.; Esen, 2008.; Malbeği, 2011.; Akkaya, 2012.; Yılmaz, 2013.;

Amaç ve Yöntem

Bu çalışmanın temel amacı, Coğrafya konularının öğretiminde drama yönteminin öğrencilerinin akademik başarılarına, öğrenilen konuların kalıcılığına ve öğrencilerin derse yönelik tutumlarına etkisini araştırmaktır. Bu amaçla araştırmada ön test-son test kontrol gruplu deneme modeli kullanılmıştır. Araştırmada, ön test puan ortalamaları birbirine denk olan iki sınıftan 5-D sınıfı öğrencileri deney grubu, 5-B sınıfı öğrencileri kontrol grubu olarak belirlenmiştir. Araştırmanın problem cümlesinden hareketle aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

1. Deney ve kontrol gruplarının son test puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
2. a) Deney grubunun ön test puan ortalaması ile son test puan ortalaması arasında anlamlı bir fark var mıdır?
b) Kontrol grubunun ön test puan ortalaması ile son test puan ortalaması arasında anlamlı bir fark var mıdır?
3. Deney grubunda uygulanan drama yöntemiyle desteklenmiş öğretim, kontrol grubunda uygulanan mevcut öğretimin öğrenci başarısı (erişisi) üzerinde anlamlı bir fark oluşturmaktadır mıdır?
4. a) Deney grubunun son test puan ortalaması ile kalıcılık testi puan ortalaması arasında anlamlı bir fark var mıdır?
b) Kontrol grubunun son test puan ortalaması ile kalıcılık testi puan ortalaması arasında anlamlı bir fark var mıdır?
5. Deney grubunda uygulanan drama yöntemiyle desteklenmiş öğretim, kontrol grubunda uygulanan mevcut öğretime göre öğrenilenlerin kalıcılığında anlamlı bir fark oluşturmaktadır mıdır?
6. a) Deney grubunun ön tutum puan ortalaması ile son tutum puan ortalaması arasında anlamlı bir fark var mıdır?
b) Kontrol grubunun ön tutum puan ortalaması ile son tutum ortalaması arasında anlamlı bir fark var mıdır?
7. Deney ve kontrol gruplarının son tutum puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
8. Deney grubunda yer alan öğrencilerin her uygulama sonrasında drama çalışmalarıyla ilgili görüşleri nelerdir?

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini ortaokul öğrencileri, örneklemini ise İstanbul ili Gaziosmanpaşa merkez ilçede bulunan Özel Mavigün Ortaokulu'nda 2014-2015 eğitim-öğretim yılında öğrenim görmekte olan 5-B sınıftan 25 ve 5-D sınıftan 23 olmak üzere toplam 48 öğrenci oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması Ve Analizi

Veri toplama aracı olarak öğrencilerin akademik bilgilerini ölçmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen başarı testi hazırlanmıştır. Test soruları oluşturulurken uzman görüşüne başvurulmuş, görüşler alınarak gerekli düzeltmeler

yapılmıştır. Başarı testinin kapsam geçerliliği; sosyal bilgiler öğretmenleri ve Balıkesir Üniversitesi Eğitim Fakültesinde görev yapmakta olan öğretim üyelerinin görüşleri alınarak sağlanmıştır. Testin güvenilirlik katsayısı %85 olarak tespit edilmiştir. Başarı testinde gerekli analizler ve düzeltmeler yapıldıktan sonra teste son şekli verilmiş ve belirlenen kazanımlar doğrultusunda drama yöntemiyle uygulanacak çalışmalar belirlenmiştir. Bu uygulanmada kullanılacak her türlü materyal, araç-gereçler tespit edilmiş, araştırmacı tarafından tasarlanmış, üretilmiş ve kullanıma hazır hale getirilmiştir. Hazırlanan başarı testinin analizi yapılırken öğrencilerin doğru cevapladığı her soruya 1 puan, yanlış cevap verilen sorulara ise 0 puan verilmiştir.

İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersine ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla daha önce araştırmacı tarafından geliştirilen 'Sosyal Bilgiler Dersinde Drama Yönteminin Kullanımı' tutum ölçeği kullanılmıştır. Ölçek ilköğretim öğrencilerinin cevaplamalarını kolaylaştırmak için 3'lü likert formunda hazırlanmış olup, 'Katılıyorum', 'Kararsızım', 'Katılmıyorum' seçenekleri şeklinde hazırlanmıştır. Seçenekler 1, 2 ve 3 olarak puanlanmakta ve yüksek puanlar olumlu tutumları ifade etmektedir. Ölçekte çocukların Sosyal Bilgiler Dersine ilişkin farklı alanlarda (duygu, düşünce, derse katılım) 16 madde bulunmaktadır. Ölçekteki ifadelerin 9'u olumlu, 7'si olumsuzdur.

Araştırmada öğrencilerin özellikle tutumlarını belirlemek için kullanılan tutum ölçeğinin yanında nitel veri toplama tekniği olarak doküman incelemesi yöntemi kullanılarak öğrenci günlükleri de kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2008; 187). Drama yönteminin Sosyal Bilgiler Dersinin öğretiminde başarıya, kalıcılığa ve tutuma etkisini belirlemek amacıyla uygulanan deneysel işlem toplam dört hafta, on iki ders saati sürmüştür ve bu sürede öğrencilere üç kazanım verilmeye çalışılmıştır. Araştırmacı her kazanım için deney grubuna iki drama çalışması yaptırmıştır. Araştırmacı öğrencilerden, yapılan her drama çalışmasıyla ilgili günlük yazmalarını istemiştir. Araştırmacı öğrencilerden topladığı günlükleri analiz ederek dramanın öğrencilerin başarıları ve tutumları üzerindeki etkisini belirlemeyi amaçlamıştır.

Öğretim süreci, deney grubunda MEB tarafından yapılandırmacı öğretim yaklaşımına göre hazırlanmış olan öğretmen kılavuz kitabında yer alan etkinlikler doğrultusunda gerçekleştirilmiş ve araştırmacı tarafından ünitenin kazanımlarına uygun hazırlanan drama çalışmalarıyla desteklenmiştir. Kontrol grubunda ise öğretmen kılavuz kitabı doğrultusunda öğretim gerçekleştirilmiş ve ek bir etkinlik yapılmamıştır. Araştırmanın nitel verilerini elde etmek için deney grubu öğrencilerine her drama çalışmasından sonra günlük yazdırılmıştır. Araştırmaya katılan gruplara uygulama öncesi öntest, uygulama sonrası son test, uygulamanın bitiminden 30 gün sonra kalıcılık testi uygulanmıştır. Elde edilen nicel veriler SPSS 17.0 programı kullanılarak bağımlı ve bağımsız gruplar t-testi ile analiz edilmiştir. Nitel veriler ise içerik analizi ile çözümlenmiştir.

Varsayımlar

1. Araştırma süresince kontrol altına alınamayan değişkenler her iki grubu da benzer şekilde etkilemektedir.
2. Araştırmacı tarafından ön hazırlık olarak yapılan ve öğrenciler tarafından hazırlanan drama çalışmaları ilköğretim beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinin 'Ürettiklerimiz' ünitesi ile ilgili kazanımlara hizmet eder niteliktedir.
3. Öğrencilerin başarı, kalıcılık ve tutum testine içten ve doğru cevap verdikleri kabul edilmiştir.

Sınırlılıklar

Bu araştırmanın denekler ve kapsam açısından sınırlılıkları;

1. Araştırma denekler açısından, İstanbul ili, Gaziosmanpaşa merkez ilçesi sınırları içerisinde bulunan Özel Mavigün Ortaokulu beşinci sınıf öğrencileri ile,
2. Araştırmanın deneysel evresi, 2014-2015 öğretim yılı güz dönemi ile,
3. Araştırma amaçlar açısından, belirtilen problem ve alt problemlerin sınanmasıyla,
4. Araştırma, ilköğretim beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinin 'Ürettiklerimiz' ünitesi konularının kazanımları ile,
5. Drama yönteminin sınıf yönetimini zorlaştırması,
6. Drama yönteminin uygulama sürecinin fazla emek ve zaman alması ile sınırlı olmasıdır.

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde, araştırmanın alt problemlerine göre toplanmış olan verilerin analizleri sonucunda elde edilen bulgular sunulmuştur.

Tablo 1. Deney ve Kontrol Gruplarının Sontest Puanlarının Farklılığına İlişkin t-testi Sonuçları

Grup	N	X	ss	sd	t	P
Deney	23	13,24	2,18	46	-3,03	,001*
Kontrol	25	10,99	2,80			

*(p<0.05)

Tablo 1. incelendiğinde deney grubunun son test puan ortalaması 13,24 kontrol grubunun son test puan ortalaması ise 10,99 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre deney ve kontrol gruplarının son test puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur [t(46)=-3,03 p<0.05]. Test sonuçlarına bakıldığında deney grubundaki öğrencilerin, kontrol grubundaki öğrencilere göre daha başarılı oldukları görülmektedir. Başka bir ifade ile araştırmacının uyguladığı drama yöntemiyle Coğrafya öğretimi, öğrencilerin akademik başarılarında etkili olmuştur.

Tablo 2. Deney Grubunun Öntest ve Sontest Puanlarının Farklılığına İlişkin t-Testi Sonuçları

Deney Grubu	N	X	ss	Sd	t	P
Ön test	23	10,46	2,87	22	5,086	,000*
Son test	23	13,24	2,18			

*(p<0.05)

Tablo 2 'ye göre deney grubunun ön test puan ortalaması 10,46, son test puan ortalaması ise 13,24 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre deney grubunun ön test-son test puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek için bağımlı gruplar t-testi yapılmıştır. Test sonuçlarına bakıldığında deney grubunun ön test-son test puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir [t(22)=5,086, p<0.05]. Başka bir deyişle deney grubunun ön test puan ortalaması ile son test puan ortalaması arasındaki sayısal fark, deney grubunda uygulanan drama yöntemiyle Coğrafya öğretiminin öğrencilerin öğrenmesinde etkili sonuçlar verdiği anlamına gelmektedir.

Tablo 3. Kontrol Grubunun Öntest ve Sontest Puanlarının Farklılığına İlişkin t-Testi Sonuçları

Kontrol Grubu	N	X	ss	sd	t	P
Öntest	25	10,81	2,80	24	,487	,496
Sontest	25	10,99	3,00			

*(p>0.05)

Tablo 3'e göre kontrol grubunun ön test puan ortalaması 10,81 son test puan ortalaması ise 10,99 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre kontrol grubunun ön test-son test puan ortalaması arasında anlamlı bir fark olup olmadığına bağlı gruplar t-testi ile bakılmıştır. Bağımlı gruplar t-testi sonuçlarına göre kontrol grubunun ön test-son test puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir [t(24)= ,487 p>0.05].

Tablo 4. Deney ve Kontrol Grubunun Erişi Puanlarının Farklılığına İlişkin t-Testi Sonuçları

Gruplar	N	Öntest	Sontest	Erişi Ortalama	ss	sd	T	P
Deney	23	10,46	13,24	2,76	2,41	46	-4,032	000*
Kontrol	25	10,81	10,99	,17	1,69			

*(p<0.05)

Tablo 4'e göre drama yönteminin uygulandığı deney grubunun erişim puan ortalaması 2,76 standart sapması 2,41 olarak hesaplanmıştır. Yapılandırmacı yaklaşımın uygulandığı kontrol grubunun ise erişim puan ortalaması ,17 standart sapması 1,69 olarak bulunmuştur. Deney ve kontrol grubunun erişim puanları ortalamaları arasındaki farkı belirlemek için bağımsız gruplar t-testi uygulanmıştır. Deney ve kontrol gruplarının erişim puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir [t(46)=-4,032, p<0.05]. Bu bulgu, deney grubundaki öğrencilerin erişim puanlarının ortalamaları ile kontrol grubunun erişim puanlarının ortalamaları arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Başka bir deyişle Drama Yöntemiyle Coğrafya öğretiminin uygulandığı deney grubunun öğrencileri, mevcut öğretimin uygulandığı kontrol grubunun öğrencilerinden daha başarılı olmuştur.

Tablo 5. Deney Grubunun Son test ve Kalıcılık Puanlarının Farklılığına İlişkin t-Testi Sonuçları

Deney Grubu	N	X	ss	Sd	t	P
Son-test	23	13,24	2,18	22	,754	,327
Kalıcılık	23	12,87	2,26			

*(p>0.05)

Tablo 5'e göre deney grubunun son-test ve kalıcılık puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir [t(22) =,754, p>0.05]. Deney grubunun son-test puan ortalaması 13,24 iken, kalıcılık testi puan ortalaması 12,87 olarak hesaplanmıştır. İki test arasında anlamlı bir sonucun olmaması deney grubunda öğrenilenlerin hatırlandığı anlamına gelmektedir. Başka bir ifadeyle, Drama Yöntemiyle Coğrafya öğretiminin, öğrenilenlerin kalıcılığında etkili olduğunu sonucu ortaya çıkmıştır.

Tablo 6. Kontrol Grubunun Son-test ve Kalıcılık Puanlarının Farklılığına İlişkin t-Testi Sonuçları

Kontrol Grubu	N	X	ss	Sd	T	P
Son-test	25	10,99	2,80	24	1,650	,056
Kalıcılık	25	10,10	2,37			

($p>0.05$)

Tablo 6'ya göre deney grubunun son-test ve kalıcılık puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir [t(24)= 1,650, $p>0.05$]. Kontrol grubunun son-test puan ortalaması 10,99 iken, kalıcılık testi puan ortalaması 10,10 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen sonuç, mevcut öğretim yaklaşımının, öğrenilenlerin kalıcılığında etkili olduğunu ortaya çıkarmaktadır.

Tablo 7. Deney ve Kontrol Grubunun Kalıcılık Puanlarının Farklılığına İlişkin t-Testi Sonuçları

Gruplar	N	X	ss	Sd	t	P
Deney	23	12,87	2,26	46	-3,996	,000*
Kontrol	25	10,10	2,37			

*($p<0.05$)

Tablo 7'ye göre deney ve kontrol gruplarının kalıcılık testi puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur [t(46)=-3,996 $p<0.05$]. Deney grubunun kalıcılık testi puan ortalaması 12,87, kontrol grubunun kalıcılık testi puan ortalaması ise 10,10 olarak bulunmuştur. Bu bulgu, deney grubundaki öğrencilerin öğrendikleri bilgileri, kontrol grubundaki öğrencilere göre daha çok hatırladıklarını göstermektedir. Başka bir ifadeyle, araştırmacının uyguladığı drama yöntemiyle Coğrafya öğretimi, öğrenilenlerin kalıcılığında mevcut öğretime göre daha etkili olmuştur.

Tablo 8. Deney Grubunun Ön-tutum ve Son-tutum Puanlarının Farklılığına İlişkin t-Testi Sonuçları

Deney Grubu	N	X	ss	Sd	t	P
Ön-tutum	23	51,42	3,74	22	-3,405	,000*
Son-tutum	23	53,47	3,14			

*($p<0.05$)

Tablo 8'e göre deney grubunun ön-tutum puan ortalaması 51,42, son-tutum puan ortalaması ise 53,47 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre deney grubunun ön-tutum-son-tutum puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek için bağımlı gruplar t-testi kullanılmıştır. Test sonuçlarına bakıldığında deney grubunun ön-tutum-son-tutum puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir [t(22)=-3,405 $p<0.05$]. Başka bir deyişle deney grubunun ön-tutum puan ortalaması ile son-tutum puan ortalaması arasındaki sayısal fark, deney grubunda uygulanan drama yöntemiyle Coğrafya öğretiminin öğrencilerin tutumunda etkili olduğu anlamına gelmektedir.

Tablo 9. Kontrol Grubunun Ön-tutum ve Son-tutum Puanlarının Farklılığına İlişkin t-Testi Sonuçları

Kontrol Grubu	N	X	ss	Sd	t	P
Ön-tutum	25	52,85	3,01	24	,401	,556
Son-tutum	25	52,37	6,06			

Tablo 9'a göre kontrol grubunun ön-tutum puan ortalaması 52,85, son-tutum puan ortalaması ise 52,37 olarak bulunmuştur. Kontrol grubunun ön-tutum-son-tutum puan ortalaması arasında anlamlı bir fark olup olmadığına bağlı gruplar t-testi ile bakılmıştır. Bağımlı gruplar t-testi sonuçlarına göre kontrol grubunun ön-tutum-son-tutum puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir [t(24)= ,401 p>0.05]. Kontrol grubunun son-tutum puan ortalamasının ön-tutum puan ortalamasından daha az olduğu göze çarpmaktadır. Bu sonuca göre kontrol grubu öğrencilerinin tutumlarında olumsuz manada değişiklik olduğu görülmektedir.

Tablo 10. Deney ve Kontrol Grubunun Son-tutum Puanlarının Farklılığına İlişkin t-Testi Sonuçları

Gruplar	N	X	ss	Sd	T	P
Deney	23	53,47	3,14	46	-1,138	,162
Kontrol	25	52,37	6,06			

*(p>0.05)

Tablo 10'a göre deney ve kontrol gruplarının son-tutum puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır [t(46,28)=-1,138 p>0.05]. Deney grubunun son-tutum puan ortalaması 53,47, kontrol grubunun son-test puan ortalaması ise 52,37 olarak bulunmuştur. Deney ve kontrol grubunun puan ortalamaları arasında bir fark bulunmaktadır ancak bu fark anlamlı düzeyde değildir. Bu sonuca göre deney grubundaki öğrencilerin, kontrol grubundaki öğrencilere göre Coğrafya dersine yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Başka bir ifadeyle, araştırmacının uyguladığı drama yöntemiyle Coğrafya öğretimi, öğrencilerin tutumlarında olumlu manada etkili olmuştur.

Tablo 11. Deney Grubunda Bulunan Öğrencilerin İlk Hafta Yapılan Etkinlikteki Görüşlerine İlişkin Bulgular

	Alt Temalar	f
Etkinlik yapıldıktan sonra;	1. Konuları daha iyi anladım.	15
	2. Kitaptaki konuları eğlenerek öğrendim.	4
	3. Coğrafya dersini daha çok sevdim.	10
	4. Çok eğlendim.	14
	5. Çok mutlu oldum.	8

Tablo 11'e göre deney grubunda bulunan öğrencilerin uygulama yapıldıktan sonra neler hissettiklerine ilişkin görüşleri yer almaktadır. Elde edilen bulgulara göre öğrenciler drama yaparken 'Konuları daha iyi anladım' (15), 'çok eğlendim' (14) ve 'Coğrafya dersini çok sevdim' (10) ifadelerini kullanmışlardır. Tüm bu bulgulara göre öğrencilerin derste drama yaparken çok eğlendikleri ve bu sayede derse karşı olumlu bir tutuma sahip oldukları söylenebilir.

Tablo 12. Deney Grubunda Bulunan Öğrencilerin İkinci Hafta Yapılan Etkinlikteki Görüşlerine İlişkin Bulgular

	Alt Temalar	f
Etkinlik yapıldıktan sonra;	1. Drama heyecan vericiydi.	9
	2. Drama sayesinde çok şey öğrendik.	7
	3. Coğrafya dersini daha çok sevdim.	5
	4. Coğrafya öğretmenimi daha çok sevdim.	8
	5. Her ders drama yapmak istiyorum.	9
	6. Çok eğlenceliydi.	12

Tablo 12'ye göre deney grubunda bulunan öğrencilerin drama etkinliği yapıldıktan sonra neler hissettiklerine ilişkin görüşleri yer almaktadır. Elde edilen bulgulara göre öğrenciler drama yaparken 'çok eğlenceliydi' (12), 'drama heyecan vericiydi' (9), 'her ders drama yapmak istiyorum' (9) ve 'Coğrafya Öğretmenimi daha çok sevdim' (8) ifadelerini kullanmışlardır.

Tablo 13. Deney Grubunda Bulunan Öğrencilerin Üçüncü Hafta Yapılan Etkinlikteki Görüşlerine İlişkin Bulgular

	Alt Temalar	f
Etkinlik yapıldıktan sonra;	1. Çok heyecanlandım.	12
	2. Çok eğlendim.	7
	3. Dersimiz çok güzel geçti	4
	4. Dramayla daha iyi öğreniyorum	10
	5. Coğrafya dersini çok seviyorum	9

Tablo 13' de deney grubunda bulunan öğrencilerin drama etkinliği yapıldıktan sonra neler hissettiklerine ilişkin görüşleri yer almaktadır. Elde edilen bulgulara göre öğrenciler 'Çok heyecanlandım' (12), 'Dramayla daha iyi öğreniyorum' (10) ve 'Coğrafya dersini çok seviyorum' (9) ifadelerini kullanmışlardır.

Tablo 14. Deney Grubunda Bulunan Öğrencilerin Dördüncü Hafta Yapılan Etkinlikteki Görüşlerine İlişkin Bulgular

	Alt Temalar	f
Etkinlik yapıldıktan sonra;	1. Çok mutlu oldum	20
	2. Çok heyecanlandım.	9
	3. Kitaptaki konuları eğlenerek öğrendim.	16
	4. Keşke hep Coğrafya dersi olsa.	14
	5. Coğrafya dersini çok seviyorum.	17
	6. Her ders drama yapmak istiyorum.	21

Tablo 14' e göre deney grubunda bulunan öğrencilerin etkinlik yapıldıktan sonra neler hissettiklerine ilişkin görüşleri yer almaktadır. Elde edilen bulgulara göre öğrenciler drama yaparken 'Her ders drama yapmak istiyorum' (21), 'çok mutlu oldum' (20), 'Coğrafya dersini çok seviyorum'(17), 'Kitaptaki konuları eğlenerek öğrendim'(16) ve 'Keşke hep Coğrafya dersi olsa' (14) ifadelerini kullanmışlardır.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmanın denencesi “Deney grubunda uygulanan drama yöntemiyle öğretimin, kontrol grubunda uygulanan mevcut öğretime göre öğrenci başarısı, öğrenilenlerin kalıcılığı ve öğrencilerin Coğrafya dersine yönelik tutumları üzerinde etkisi var mıdır?” şeklindedir. İlköğretim beşinci sınıflarda drama yöntemiyle mevcut öğretime göre, öğrencilerin ‘Ürettiklerimiz’ ünitesi ile ilgili başarıları, öğrenilenlerin kalıcılığı ve Coğrafya dersine yönelik tutumları üzerindeki etkisinin belirlenmeye çalışıldığı bu araştırmada ulaşılan sonuçlar şunlardır:

Deney ve kontrol grubunun son-test puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark vardır. Deney grubunda uygulanan drama çalışmalarıyla desteklenmiş Coğrafya öğretimi, kontrol grubunda uygulanan mevcut öğretime göre öğrenci başarısı üzerinde deney grubu lehine anlamlı bir farklılık oluşturmaktadır. Başka bir ifadeyle, Coğrafya öğretiminde drama çalışmalarının uygulandığı deney grubu, mevcut öğretim uygulanan kontrol grubundan daha başarılıdır. Deney grubunun kontrol grubuna göre başarı düzeyi daha yüksektir. Dramanın çocuğun çeşitli alanlarda gelişimlerini etkilediği bir gerçektir. Drama yöntemiyle öğretimin öğrencilerin başarılarını artırdığı daha önce yapılan bazı tez çalışmalarında da ortaya konmuştur. Akkaya, 2012., Malbeleş, 2011., ve Kartal 2009., Esen, 2008. Araştırma bulgularımızı destekleyen bu sonuçlar drama yönteminin akademik başarıyı olumlu etkilediği şeklinde yorumlanabilir. Ancak yapılan bazı araştırmalarda ise drama çalışmalarıyla desteklenmiş uygulamaların öğrencilerin akademik başarıları üzerinde anlamlı farklılığa yol açmadığı ile ilgili sonuçların da bulunduğu görülmektedir. Baker (2007), Özer (2004), Yılmaz (2013), Süzen (1987), yapmış oldukları benzer çalışmalarda drama çalışmalarıyla desteklenmiş öğretimin, uygulanan diğer öğretim yöntemlerine göre öğrenme üzerinde başarılı olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuca göre daha etkili yöntemler kullanıldığında veya drama yöntemi doğru kullanılmadığı takdirde öğrenme üzerinde etkili olmamaktadır. Deney grubunun ön-test puan ortalaması ile son-test puan ortalaması arasında anlamlı bir fark vardır. Başka bir ifade ile deney grubunda drama çalışmalarıyla Coğrafya öğretimi başarıyı olumlu yönde etkilemiştir. Kontrol grubunun ön-test puan ortalamaları ile son-test puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark yoktur. Kontrol grubunda başarı görülmekle birlikte bu başarının deney grubuna oranla daha düşük seviyede olduğu ve anlamlı düzeyde olmadığı görülmektedir.

Deney grubundaki öğrencilerin başarı puanlarının ortalamaları ile kontrol grubunun başarı puanlarının ortalamaları arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Başka bir deyişle drama çalışmalarıyla desteklenmiş Coğrafya öğretiminin uygulandığı deney grubunun öğrencileri, mevcut öğretimin uygulandığı kontrol grubunun öğrencilerinden daha başarılıdır.

Deney grubunun son-test ve kalıcılık puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir. Elde edilen sonuç, drama çalışmalarıyla desteklenmiş Sosyal Bilgiler öğretiminin, öğrenilenlerin kalıcılığında etkili olduğunu ortaya çıkarmış olup deney grubunda öğrenilenler unutulmamıştır. Ancak kontrol grubunun son-test ve kalıcılık testi puan ortalamaları arasında da anlamlı bir farklılık yoktur. Buna göre; kontrol grubunda da öğrenilenlerin kalıcı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum mevcut öğretim sisteminin de doğru uygulandığında kalıcı öğrenmeler sağlayacağı şeklinde yorumlanabilir.

Deney ve kontrol gruplarının kalıcılık testi puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Kalıcılık testinde deney grubundaki öğrencilerin, kontrol grubundaki öğrencilere göre daha başarılı oldukları görülmektedir. Bu bulgu, deney grubundaki öğrencilerin öğrendikleri bilgileri, kontrol grubundaki öğrencilere göre daha çok hatırladıklarını göstermektedir. Araştırmacının uyguladığı drama çalışmalarıyla desteklenmiş Sosyal Bilgiler öğretimi, öğrenilenlerin kalıcılığında yapılandırıcı

öğretime göre daha etkili olmuştur. Bu durum Fleeming (2008) 'in çalışmaları tarafından da desteklenmektedir.

Deney grubunun ön-tutum ve son-tutum puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Başka bir deyişle deney grubunun ön-tutum puan ortalaması ile son-tutum puan ortalaması arasındaki sayısal fark, deney grubuna uygulanan drama yöntemiyle desteklenmiş Coğrafya öğretiminin öğrencilerin tutumunda etkili sonuçlar verdiği anlamına gelmektedir. Bu durum, Kabapınar, 2007; Artut, 2004. tarafından desteklenmektedir. Kontrol grubunun ön-tutum ve son-tutum puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Başka bir deyişle kontrol grubunun ön-tutum puan ortalaması ile son-tutum puan ortalaması arasındaki sayısal fark, kontrol grubunda uygulanan yapılandırmacı yaklaşıma göre Sosyal Bilgiler öğretiminin öğrencilerin tutumunda etkili sonuçlar vermediği anlamına gelmektedir. Deney ve kontrol gruplarının son-tutum puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ancak deney grubundaki öğrencilerin, kontrol grubundaki öğrencilere göre Coğrafya dersine yönelik son-tutum ortalamasının daha yüksek olduğu görülmektedir. Başka bir ifadeyle, araştırmacının uyguladığı drama çalışmalarıyla desteklenmiş Coğrafya öğretimi, öğrencilerin derse yönelik tutumlarında olumlu manada etkili olmuştur.

Deney grubunda yer alan öğrencilerin 4 hafta süresince uygulanan drama çalışmalarına ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla öğrencilerden toplanan günlüklerden elde edilen bulgulara göre aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Öğrencileri çok heyecanlandıkları, mutlu olduklarını ve eğlendiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca dramayla eğlenerek öğrendiklerini, Coğrafya dersini ve öğretmenini daha çok sevdiklerini ve drama çalışmalarını tekrar yapmak istediklerini ifade etmişlerdir. Çalışkan ve Üstündağ'ın (2010) çalışmalarında da, öğrencilerin dramalardan zevk aldıkları ortaya konmuştur.

Bütün olumlu çalışmalar göz önüne alındığında eğitimci ve araştırmacılara yararlı olacağı düşüncesiyle aşağıdakilerin yapılması da önerilmektedir.

1. Elde edilen sonuçlara göre, drama çalışmasıyla desteklenmiş öğretim yapılan sınıfın, yapılandırmacı öğretim yapılan sınıfa oranla daha başarılı olduğu görülmüştür. Bu nedenle öğretmenler drama çalışmalarınıyla desteklenmiş öğretime ağırlık verilebilir.

2. Bir çocuğun kendini en rahat hissettiği ve en doğal davrandığı ortam kendisinin katıldığı etkinlik alanlarıdır. Çocuk bu ortamda hiçbir kaygı duymadan kendini ifade eder ve ancak bu ortamda en kolay öğrenir. Çocukların öğrenmelerini kolaylaştırmak için öğretmenlerin sınıfları sınırlı olanaklar çerçevesinde drama alanına dönüştürmeleri gerekmektedir.

4. MEB sosyal bilgiler müfredat programında özellikle soyut konuların yer aldığı ünitelere aktif öğretim yöntemlerinin başında gelen drama yöntemine daha fazla yer verebilir.

5. Öğretmenlerin bu yöntemi uygularken yaşayabilecekleri sıkıntıları önlemek için drama yönteminin nasıl uygulanacağına yönelik hizmet içi kurslar düzenlenmelidir.

6. Öğretmen adaylarına drama yöntemiyle ilgili uygulama yapma fırsatları verilmelidir.

Kaynakça

Adıgüzel, Ö. (2013). Eğitimde Yaratıcı Drama. (4. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, ss: 66-97

Akkaya, M. (2012). Sosyal Bilgilerde Göç Konusunun Drama Yöntemiyle Öğretiminin Akademik Başarıya Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi

Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

- Artut, K. (2004). Sanat Eğitimi Kavramları Ve Yöntemleri. Ankara: Anı Yayıncılık, Ss: 171-174
- Baker, D. (2007). Drama And Theatre İn Education. Journal Of Curriculum Studies, Pp: 32- 45.
- Bozdoğan, Z. (2003). Okulda Rehberlik Etkinlikleri Ve Yaratıcı Drama, Ankara:Nobel Yayın Dağıtım
- Çalışkan, İ. Ö.,Üstündağ, T. (2010) Ölçme Ve Değerlendirme Dersinde Yaratıcı Dramanın Kullanılmasına İlişkin Katılımcı Görüşleri. Eğitim Ve Bilim, 35 (155), 36- 48.
- Debre, İ. (2008). İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Coğrafya Konularının Öğretiminde Ders Anlatım Stratejisi Olarak Dramatizasyonun Kullanılmasının Öğrencinin Başarı Düzeyine Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Esen, M. (2008). İx. Sınıf Coğrafya Dersi Konularının (Yerkürenin Günlük Hareketi, İklim Bilgisi, Toprak Coğrafyası Ve Jeolojik Zamanlar) Öğretiminde Drama Yöntemi İle Klasik Yöntemlerin Karşılaştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Fazlıoğlu, Y. (2011). İlköğretimde Drama. Dramanın Çocuk Gelişimine Etkisi. (Editör: Aysel Köksal Akyol). İstanbul: Kriter Yayınları
- Fleming, M. (2008). Starting Drama Teaching (2nd Ed.). New York: Routledge.
- Gönen, M., Dalkılıç, N.U. (2003). Çocuk Eğitiminde Drama: Yöntem Ve Uygulamalar (6.Baskı). İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Kabapınar, Y. (2007). İlköğretimde Hayat Bilgisi Ve Sosyal Bilgiler Öğretimi. Ankara: Maya Akademi
- Karakaya, N. (2004). İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Coğrafya Konularının Öğretiminde Drama Yönteminin Kullanılması. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kartal, T. (2009). İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi İlk Çağ Tarihi Konularının Öğretiminde Drama Yönteminin Öğrenci Başarısına Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Malbeği, F. (2011). Drama Yönteminin Sosyal Bilgiler Dersi Başarısına Ve Bilinçli Tüketicilik Düzeyine Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Mcnaughton, M. J. (2004). Educational Drama In The Teaching Of Education For Sustainability. Enviromental Education Research: [Http://Www.İngentaconnect.Com/](http://www.ingentaconnect.com/) Adresinden 12 Ekim 2014 Tarihinde Alınmıştır.
- Nutku, Ö. (1990). Dram Sanatı. İstanbul: Kabcacı Yayınları
- Sağlamöz, G. (2006). Bir Eğitim Yöntemi Olarak Drama. (Editör: H.Ö. Adıgüzel). Yaratıcı Drama 1985-1998 Yazılar. (2. Baskı). Ankara: Naturel Yayıncılık. Ss: 89-102.
- San, İ. (1998). Sanatsal Eğitim Üzerine Düşünceler. Meb Dergisi. (139). Ss: 21-23
- Özer, M. (2004). İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretiminde, Yaratıcı Drama Yönteminin Demokratik Tutumlara Ve Ders Başarısına Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek

- Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir
- Püsküllüoğlu, A. (2004). Arkadaş Türkçe Sözlük. Ankara: Arkadaş Yayınları
- Süzen, D. (1987). İlkokul 5.Sınıf Öğrencilerinde Yaratıcı Düşünme Yeteneği İle Benlik Kavramı Arasındaki İlişki. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yılmaz, S. (2013). Sosyal Bilgiler Derslerinde Drama Yöntemi İle Öğretimin Öğrencilerin Sosyal Beceri, Empatik Beceri Ve Akademik Başarı Düzeylerine Etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Zayimoğlu, F. (2006). İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi "Coğrafya Ve Dünyamız" Ünitesinde Yaratıcı Drama Yöntemi Kullanımının Öğrenci Başarısı Ve Tutumlarına Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.